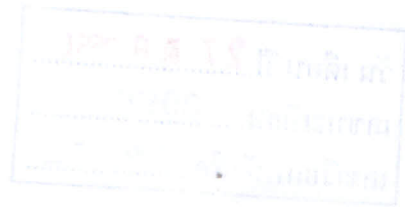

คณะจิตวิทยา

ปัจจัยที่ช่วยพยากรณ์การเห็นคุณค่าในตนเองของชายและหญิงวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง

นางสาวปรีนา จารุวร

โครงการนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2550

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**FACTORS RELATED TO SELF-ESTEEM IN MALES AND FEMALES IN
MIDDLE-ADULTHOOD**

Miss Pareena Charuworn

**A Project Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Bachelor of Science Program in Psychology**

Faculty of Psychology

Chulalongkorn University

Academic Year 2007

Copyright of Chulalongkorn University

4737443338 ปาริณา จารูว: ปัจจัยที่ช่วยพยากรณ์การเห็นคุณค่าในตนเองของชายและหญิงวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง (FACTORS RELATED TO SELF-ESTEEM IN MALES AND FEMALES IN MIDDLE ADULTHOOD) อาจารย์ที่ปรึกษา: อาจารย์ ดร.กฤษยา พิสิทธิ์สังฆการ, 39 หน้า

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ช่วยพยากรณ์การเห็นคุณค่าในตนเองของชายและหญิงวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นบุคคลวัยผู้ใหญ่ตอนกลางที่มีอายุ 40-60 ปี ซึ่งสมรสแล้ว มีบุตร และมีงานทำ จำนวน 120 คน โดยแบ่งเป็นชาย 60 คน และหญิง 60 คน กลุ่มตัวอย่างตอบแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง แบบวัดการประเมินความพึงพอใจทางด้านงานอาชีพ แบบวัดความพึงพอใจในบุตร และแบบวัดความพึงพอใจในคู่ครอง ซึ่งข้อมูลที่ได้รับถูกนำมาวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) และการวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มาตรฐาน (Betaweight) ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า

1. ในกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง ความพึงพอใจทางด้านงานอาชีพ และความพึงพอใจในความพึงพอใจในบุตร และความพึงพอใจในคู่ครองร่วมกันพยากรณ์ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($R^2 = .32, p < .001$) และความพึงพอใจในบุตรสามารถพยากรณ์การเห็นคุณค่าในตนเองได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($t = 3.70, p < .001$)
2. ในกลุ่มตัวอย่างเพศชาย ความพึงพอใจทางด้านงานอาชีพ และความพึงพอใจในความพึงพอใจในบุตร และความพึงพอใจในคู่ครองร่วมกันพยากรณ์ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($t = 3.70, r = .55, p < .001$) และ ความพึงพอใจในบุตรสามารถพยากรณ์การเห็นคุณค่าในตนเองได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 2.38, p < .05$).

หลักสูตร วิทยาศาสตร์บัณฑิต

สาขาวิชา จิตวิทยา

ปีการศึกษา 2550

ลายมือชื่อนิสิต..... ปาริณา จารูว

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4737443338: MAJOR PSYCHOLOGY

KEY WORD: SELF-ESTEEM/JOB SATISFACTION/CHILD SATISFACTION/MARRIAGE SATISFACTION

PAREENA CHARUWORN: FACTORS RELATED TO SELF-ESTEEM IN MALES AND FEMALES IN MIDDLE-ADULTHOOD. PROJECT ADVISOR: KULLAYA PISITSUNGKAGARN, Ph.D., 39 PAGES.

The purpose of this research study was to examine factors related to self-esteem in males and females in middle-adulthood. The samples were 60 males and 60 females who were 40-60 years of age. They were married with children and had a full-time work.

Results indicated that:

1. In the female samples when examined together, job satisfaction, child satisfaction, and marriage satisfaction significantly predicted self-esteem ($R^2 = .32, p < .001$). When examined separately, child satisfaction was positively correlated with self-esteem ($t = 3.70, p < .001$).
2. In the male samples when examined together, job satisfaction, child satisfaction, and marriage satisfaction significantly predicted self-esteem ($R^2 = .28, p < .001$). When examined separately, child satisfaction was positively correlated with self-esteem ($t = 2.38, p < .05$).

Program: Bachelor of Science

Field of Study: Psychology

Academic Year 2007

Student's signature.....

Advisor's signature.....

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	2
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	12
สมมติฐานของการวิจัย	12
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	13
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	13
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	13
บทที่ 2 วิธีการดำเนินการวิจัย	14
กลุ่มตัวอย่าง	14
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	14
การเก็บรวบรวมข้อมูล	16
การวิเคราะห์ข้อมูล	16
บทที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	17
บทที่ 4 อภิปรายผลการวิจัย	26
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	29
รายการอ้างอิง	32
ภาคผนวก	34
ภาคผนวก ก	35
ภาคผนวก ข	36
ภาคผนวก ค	38
ภาคผนวก ง	39

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ถึงแม้ว่านักจิตวิทยาจะให้ความสนใจศึกษาถึงความสำคัญของการเห็นคุณค่าในตนเอง แต่ งานวิจัยเหล่านี้มักทำขึ้นในวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ตอนต้น เช่น สุรางรัตน์ คงศรี (2547) ได้ทำการศึกษา ถึงความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารทางเพศและการเห็นคุณค่าในตนเอง ต่อความพึงพอใจทางเพศ ของผู้หญิงที่สมรสแล้วในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น เป็นต้น งานวิจัยเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเองของ บุคคลในช่วงวัยผู้ใหญ่ตอนกลางนั้นยังมีอยู่น้อยมาก ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งเน้นให้ความสนใจที่ จะศึกษาระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคลที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง โดยประเด็นที่สนใจก็ คือการเปรียบเทียบระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคลในวัยนี้และการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผล ต่อระดับการเห็นคุณค่าในตนเองนี้ว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ในบุคคลวัยผู้ใหญ่ตอนกลางทั้งสอง เพศ โดยปัจจัยนี้ก็คือ ความพึงพอใจทางด้านงานอาชีพและความพึงพอใจในชีวิตครอบครัว ซึ่งเป็น ปัจจัยที่มีความสำคัญอยู่ไม่น้อยกับบุคคลในวัยนี้ ดังที่ได้มีการกล่าวไว้ในทฤษฎีพัฒนาการทาง บุคลิกภาพของ Erikson (1950) ว่า ในวัยผู้ใหญ่ตอนกลางนี้นั้น จะมีพัฒนาการทางบุคลิกภาพอยู่ใน ขั้นที่ 7 ซึ่งเป็นขั้นที่กล่าวถึงความรู้สึกรับผิดชอบแบบผู้ใหญ่หรือความรู้สึกเฉื่อยชา (Generativity VS. Stagnation) โดยในวัยนี้จะต้องเผชิญกับปัญหาต่างๆ และความเปลี่ยนแปลงมากมาย โดยเฉพาะ ทางด้านชีวิตครอบครัวและทางด้านอาชีพการงาน ซึ่งหากสามารถรับมือกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ดีก็จะ เกิดความรู้สึกรับผิดชอบแบบผู้ใหญ่และมีการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น แต่ถ้าหากไม่สามารถปรับตัว กับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ก็อาจจะเกิดความรู้สึกเฉื่อยชา และสนใจแต่เรื่องของตนเอง (พรหมทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, 2549) ดังนั้น ความพึงพอใจทางด้านงานอาชีพและความพึงพอใจใน ชีวิตครอบครัวน่าที่จะเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยพยากรณ์ระดับของการเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคล ในวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง แต่อำนาจในการพยากรณ์นี้อาจแตกต่างกันไปตามเพศของผู้ใหญ่ผู้นั้น

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-esteem)

ความหมายของการเห็นคุณค่าในตนเอง

การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-esteem) นั้น เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นมาตั้งแต่ในวัยเด็ก และความรู้สึกนี้จะมีต่อไปเรื่อยจนตลอดช่วงชีวิตของทุกๆ คน ซึ่ง นิภาวรรณ กิริยะ (2534) ได้อ้างถึง Mussen, Conger และ Kagen (1961) ว่า “การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นการตัดสินคุณค่าของตน และแสดงออกในรูปของทัศนคติที่บุคคลนั้นมีต่อตนเอง”

Elder (1965) “ให้ความหมายของการเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นความรู้สึกที่บุคคลรับรู้ว่าคุณค่าในตนเองมีคุณค่า ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากการกระทำของตนเอง การมีความสามารถ และการตัดสินของบุคคลอื่นที่ตนให้ความสำคัญด้วย”

Allport (1973) “ให้ความหมายของการเห็นคุณค่าในตนเอง ว่ามีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า ความภาคภูมิใจในตนเอง”

Calhoun (1977) “ได้ให้ความหมายของการให้คุณค่าในตนเองว่าหมายถึง ความพึงพอใจที่บุคคลหนึ่งบุคคลใดมีต่ออัตมโนทัศน์ของตน”

ชนิตา จันแก้ว (2547) “การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นการประเมินตนเองจากบุคคลรอบข้างในสิ่งที่ตนทำ หากสิ่งที่ตนทำเป็นสิ่งที่ดีและประสบความสำเร็จ โดยเป็นสิ่งที่บุคคลรอบข้างให้คุณค่าและเห็นความสำคัญสิ่งนั้น บุคคลจะยอมรับนับถือและเห็นคุณค่าในตนเอง”

สุรางรัตน์ คงศรี (2547) ได้กล่าวว่า “การเห็นคุณค่าในตนเองหมายถึง ความพึงพอใจที่บุคคลมีต่อตนเอง เป็นการประเมินค่าตามที่ตนเองคิด รู้สึกว่าตนเองมีค่า มีการยอมรับตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความสามารถเพียงพอในการทำสิ่งต่างๆ และเป็นกระบวนการประเมินที่ฝังลึกอยู่ในกระบวนการทางความคิด อารมณ์ ความต้องการ ค่านิยม และเป้าหมายบุคคล”

นิราศศิริ โรจนธรรมกุล (2535) ได้ให้ความหมายของการเห็นคุณค่าในตนเองไว้ว่า “เป็นความรู้สึกที่มีต่อตนเอง จากการประเมินตนเองในด้านการประสบความสำเร็จ ความมีคุณค่า และความสำคัญ โดยแสดงออกมาในรูปของทัศนคติที่มีต่อตนเอง มีการยอมรับนับถือ และมีความเชื่อมั่นในตนเอง”

และในงานวิจัยนี้ได้ให้ความหมายของการเห็นคุณค่าในตนเองว่าหมายถึง การที่บุคคลมีความรู้สึกเห็นคุณค่า ยอมรับ และเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกว่าตนเองนั้นมีค่า มีความรู้สึกทางบวกต่อตนเอง มีความพึงพอใจในชีวิตของตนและสิ่งที่ตนมี

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง

ชนิตา จันแก้ว (2547) ได้อ้างถึง Coopersmith (1981) ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคลแต่ละบุคคลนั้นมีด้วยกันดังนี้คือ

1. ปัจจัยภายในตนเอง

ลักษณะทางกายภาพ (Physical attributes), สมรรถภาพ (General capacity, Ability and Performance), ภาวะทางอารมณ์ (Affective states), ค่านิยมส่วนตัว (Self-values), ความปรารถนาของบุคคล (Aspiration), เพศ (Sex), ปัญหาต่างๆ และโรคภัยไข้เจ็บ (Problems and Pathology)

2. ปัจจัยภายนอกตนเอง

ความสัมพันธ์กับครอบครัว, โรงเรียนและการศึกษา, สถานภาพทางสังคม, สังคม และกลุ่มเพื่อน

โดยในการวิจัยในครั้งนี้จะให้ความสนใจกับปัจจัยทางด้านเพศ ครอบครัว และสถานภาพทางการทำงาน เนื่องจากในวัยผู้ใหญ่ตอนกลางเป็นวัยที่ให้ความสำคัญกับสามปัจจัยนี้มาก เพราะในวัยนี้เป็นวัยที่บุคคลส่วนใหญ่จะมีครอบครัวเป็นของตนเองแล้ว จึงให้ความสำคัญกับในเรื่องของครอบครัวมาก และมีความต้องการที่จะดูแลครอบครัวของตนเองให้ดีที่สุด ทางด้านการทำงานและอาชีพของตนก็มีความสำคัญเช่นเดียวกัน เพราะนอกจากจะเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมในเรื่องของการดูแลครอบครัวแล้ว ยังเป็นปัจจัยที่แสดงถึงสถานภาพของบุคคลในวัยนี้ได้เป็นอย่างดี ส่วนทางด้านเพศนั้น เนื่องจากความแตกต่างระหว่างเพศหญิงและเพศชายนั้นมีอยู่หลายด้านด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านร่างกาย ความรู้สึก อารมณ์ ความสามารถ ฯลฯ จึงคิดว่าปัจจัยทั้งสามปัจจัยน่าจะส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองในบุคคลที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนกลางมากที่สุด

ความสำคัญของการเห็นคุณค่าในตนเอง

พรรณราย ทรัพย์ประภา (2548) ได้กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเองนั้น เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของจิตใจ ที่ทำให้บุคคลนั้นๆ ดำรงชีวิตอยู่อย่างมีคุณค่าและสามารถบ่งชี้คุณภาพชีวิตของบุคคลได้ เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้บุคคลแสดงออกถึงพฤติกรรมที่มีประสิทธิภาพ เป็นปัจจัยสำคัญในการปรับตัวทางอารมณ์ ทางสังคม และทางการเรียนรู้ เป็นจุดเริ่มต้นของการรับรู้ชีวิตที่มีผลต่อความคิด ความปรารถนา ค่านิยม อารมณ์ และการตั้งเป้าหมายในชีวิต ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคลนั้น จนกระทั่งกลายเป็นลักษณะของบุคลิกภาพตามมา และการประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวในชีวิต และที่สำคัญการเห็นคุณค่าในตนเองนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่จะพัฒนาบุคคลไปสู่การเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ได้ในที่สุด

สุรางรัตน์ คงศรี (2547) ได้กล่าวไว้ว่า “ในชีวิตประจำวันของบุคคลโดยทั่วไป การกระทำหรือกิจกรรมที่เกิดขึ้นในแต่ละวันก็เป็นผลมาจากการรู้สึกว่าคุณค่าในตนเองในการกระทำนั้นๆ มากน้อยเพียงใด”

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การเห็นคุณค่าในตนเองนั้นมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของบุคคลทุกคนเป็นอย่างมาก เพราะเป็นการประเมินถึงการใช้ชีวิตของคนที่คุณค่าในตนเองมีต่อตนเอง ซึ่งจะส่งผลอย่างมากต่อบุคลิกภาพที่จะแสดงออกของบุคคลนั้นๆ คนที่มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ย่อมจะประสบความสำเร็จในสถานการณ์ทางสังคม มีความวิตกกังวลต่ำ มีพฤติกรรมมุ่งทำลายต่ำ ผู้ที่มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองปานกลาง ยังไม่มั่นใจในการประมาณค่าตนเอง ส่วนผู้ที่มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ จะพะวงถึงปมด้อยของตนเอง แสดงความขลาด หวาดกลัว ไม่กล้า เสรีฯซึม ในบางครั้ง ไม่สามารถจะมีการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับกลุ่มเพื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขาดความสามารถในการคบเพื่อนใหม่ และไม่สามารถเข้าร่วมในการอภิปรายกลุ่ม (สติติ วงศ์สุวรรณ, 1997) แต่อย่างไรก็ตาม การเห็นคุณค่าในตนเองอาจจะแตกต่างกันไปในแต่ละช่วงวัย ซึ่งในการวิจัยในครั้งนี้ได้ให้ความสนใจกับบุคคลที่อยู่ในช่วงวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง

วัยผู้ใหญ่

ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร (2550) ได้กล่าวว่า ช่วงวัยของวัยผู้ใหญ่แบ่งออกเป็น 3 ระยะด้วยกันคือ

1. ระยะวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ได้แก่บุคคลอายุราว 18 – 20 ปี ถึง 40 ปี
2. ระยะวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง ได้แก่บุคคลอายุราวๆ 40 – 45 ปี ถึง 60 - 65 ปี
3. ระยะวัยผู้ใหญ่ตอนปลาย ได้แก่บุคคลอายุราวๆ 65 ปีขึ้นไป

ซึ่งในการศึกษานี้เราจะให้ความสนใจเฉพาะวัยผู้ใหญ่ตอนกลางเท่านั้น โดยวัยผู้ใหญ่ตอนกลางเป็นวัยที่ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก โดยการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญมีดังนี้

1. Mid-life Crisis เป็นวิกฤติการณ์ที่เกิดในช่วงวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง

ในวัยนี้บุคคลจะเริ่มรับรู้ถึงข้อจำกัดของร่างกายของตน รับรู้ว่าตนเองอาจมีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคร้ายไข้เจ็บมากกว่าแต่ก่อน และได้เผชิญกับความสูญเสียของบุคคลที่อยู่ในวัยเดียวกัน จึงทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองก็ต้องเผชิญกับความตายในไม่ช้า เช่นเดียวกัน ทำให้เริ่มเกิดการยอมรับเกี่ยวกับความตายของตน มีการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นทั้งทางร่างกายและจิตใจ

2. ความขัดแย้งของบทบาท (Role Conflict)

การมีบทบาทมากกว่าสองบทบาท จึงทำให้เกิดความสับสน เช่น การต้องรับบทบาทการเป็นพ่อแม่ หรือการรับบทบาทเป็นเจ้านายในที่ทำงาน เป็นต้น ซึ่งอาจทำให้เกิดความเครียดได้

3. การเปลี่ยนแปลงของความสัมพันธ์ (Change in Relationships)

ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส (Partnerships)

Swensen, Eskew, & Kohlhepp (1981); Wu & Penning (1997) พบว่าในวัยนี้ ความพึงพอใจในชีวิตแต่งงานจะเพิ่มขึ้น เพราะความขัดแย้งในการเลี้ยงดูบุตร และในเรื่องอื่นๆ เริ่มลดน้อยลง

Lachman & Weaver (1998) พบว่า ในวัยนี้ คู่สมรสจะมีความขัดแย้งกันน้อยกว่าในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น เพราะในวัยนี้จะมี sense of control ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งของ marital self-efficacy เพิ่มขึ้น ซึ่งก็คือ การเรียนรู้ว่าปัญหาอะไรจะเกิด และจะควบคุมหรือรับมือกับปัญหานั้นอย่างไร จึงทำให้เกิดความเชื่อว่า ตนสามารถควบคุมสถานการณ์และรักษาความสัมพันธ์ไว้ได้ อาจเรียกได้ว่า “Skilled diplomacy” ทำให้คนในวัยนี้มีอัตราการหย่าร้างน้อยกว่าในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น

ความสัมพันธ์กับบุตร (Parenthood)

วัยผู้ใหญ่ตอนกลางจะเป็นวัยที่รับบทบาทเป็นที่ปรึกษาให้กับบุตรของตน และต้องคอยดูแลพ่อแม่ของตนอีกด้วย จึงอาจทำให้เกิด “Squeeze” หรือ “Sandwich Generation” โดย Gallaghu (1994) พบว่า ในช่วงวัยนี้ บุคคลจะให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลอื่นมากกว่าได้รับความช่วยเหลือ ซึ่งพบได้ในเกือบทุกวัฒนธรรม

4. การเป็นปู่ย่าตายาย (Grandparenting)

บุคคลที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนกลางบางคนอาจจะต้องเผชิญกับบทบาทใหม่ๆ เช่น การมีลูกเขย ลูกสะใภ้ การได้เป็นปู่ย่า ตายาย ซึ่ง Kaufman & Elder (2003); Peterson (1999); Segatto & Di Filippo (2003) พบว่า ผู้ใหญ่ในวัยนี้ส่วนใหญ่จะมีความพึงพอใจกับบทบาทปู่ย่า ตายาย โดยจะให้ความรักและความอบอุ่นกับหลานของตน

5. การดูแลพ่อแม่ของตน (Caring for Aging Parents)

อีกการเปลี่ยนแปลงหนึ่งที่บุคคลในวัยนี้ต้องเผชิญก็คือ การดูแลพ่อแม่ที่อยู่ในวัยชรของตน ซึ่งอาจจะทำให้เกิดความเครียด และทำให้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสต่ำลง ซึ่งการที่จะสามารถปรับตัวรับมือกับการเปลี่ยนแปลงนี้ได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับ Social network ซึ่งก็คือการที่มีเพื่อน คู่สมรส และบุตรของตนคอยให้กำลังใจ ซึ่งในวัยนี้นั้น ปฏิสัมพันธ์ที่มีกับเพื่อนจะแคบลง คนในวัยนี้จะมีเพื่อนน้อยลง แต่ความสนิทก็จะยังมีเท่าเดิม เนื่องจากต่างคนก็จะมีการครอบครัวที่ต้องดูแลและเป็นของตนเอง จึงทำให้ไม่ค่อยได้พบปะกันมากนักเหมือนในวัยรุ่นหรือวัยผู้ใหญ่ตอนต้น

6. การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย

ในวัยผู้ใหญ่ตอนกลางนั้นจะเห็นการเสื่อมลงของร่างกายได้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะในเรื่องของความแข็งแรงของร่างกายและความไวในการตอบสนอง โดยทางด้านความจำก็จะมีประสิทธิภาพน้อยลงในบางสถานการณ์ การมองเห็นและการได้ยินก็จะเสื่อมลงอย่างเห็นได้ชัด การเคลื่อนไหวก็จะช้าลง ระบบการทำงานต่างๆ ในร่างกายก็จะทำงานเสื่อมลง แต่อาจจะมีความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหาบางอย่างดีขึ้น นอกจากนี้ก็จะยังมีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของระบบสืบพันธุ์ (Reproductive System) โดยเรียกลักษณะที่เกิดขึ้นนี้ว่า Climacteric ซึ่งหมายถึงการที่ความสามารถในการสืบพันธุ์ของผู้ใหญ่ในวัยกลางคนทั้งเพศหญิงและเพศชายลดลงหรือหายไป โดยลักษณะดังกล่าวจะมีความแตกต่างกันระหว่างเพศหญิงและเพศชาย

โดยในเพศชาย โดยทั่วไปการผลิตสุมิจจะเริ่มลดลงในช่วงอายุประมาณ 40 ปี และปริมาณของ seminal fluid จะลดลงในตอนอายุประมาณ 60 ปี ซึ่งลักษณะที่เกิดขึ้นนี้เรียกว่า “Male Climacteric” โดยลักษณะดังกล่าวจะเกิดขึ้นแตกต่างกันไปในแต่ละคน ส่วนในเพศหญิง จะเกิดการลดระดับของฮอร์โมน Estrogen และ Progesterone ซึ่งจะทำให้ประจำเดือนหายไปอย่างถาวร โดยอายุเฉลี่ยของการเกิดลักษณะนี้ คือ อายุประมาณ 50 ปี หรือในช่วง 40 – 60 ปี ซึ่งลักษณะที่เกิดขึ้นนี้เรียกว่า “Menopause” แต่ถ้าหมดประจำเดือนก่อนอายุ 40 ปี จะเรียกว่า “Premature menopause” ควรจะไปพบแพทย์ ซึ่งการหมดประจำเดือนนี้จะเกิดผลกระทบต่อทางจิตใจ โดยจะทำให้อารมณ์แปรปรวน เปลี่ยนแปลงง่าย และมี Negative mood อาจส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่เกิดขึ้น (ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร, 2550)

7. การเปลี่ยนแปลงทางด้านสติปัญญา

คนในวัยนี้จะใช้เวลาในการก่อความคิดรวบยอดมากขึ้น รวมทั้งมีความผิดพลาดมากขึ้นด้วย ส่วนสติปัญญาด้าน crystallized ซึ่งก็คือ สติปัญญาที่ได้จากการสะสมความรู้ ทักษะในด้านต่างๆ นั้นจะยังคงมีการพัฒนาไปเรื่อยๆ และสติปัญญาทางด้าน fluid ซึ่งเป็นรากฐานของการให้เหตุผลและการแก้ปัญหาในเรื่องต่างๆ นั้น จะค่อยๆ ลดลงเรื่อยๆ (ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร, 2550)

จะเห็นได้ว่าในวัยผู้ใหญ่ตอนกลางนี้ จะต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย อารมณ์ งานอาชีพ ความสนใจ ค่านิยม ครอบครัว และอื่นๆ อีกมากมาย เพราะอยู่ในระยะเปลี่ยนวัย จากความเป็นหนุ่มสามเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ตอนปลาย คนที่เข้าสู่วัยผู้ใหญ่ตอนกลางจะเริ่มทบทวนชีวิตในอดีตของตนว่าดำเนินมาอย่างไร อนาคตจะเป็นไปอย่างไร คนได้กระทำการต่างๆ ตามเจตนารมณ์ได้เพียงใด อาจมีความพอใจหรือไม่พอใจในสิ่งที่ตนมี อาจคิดเปลี่ยนอาชีพหรือวิถีชีวิต

ครอบครัว ในวัยนี้จะมีลักษณะการคบเพื่อนที่แตกต่างไปจากวัยรุ่นมาก มีความสนิทแน่นแฟ้น และผูกพันกันน้อยกว่าในวัยรุ่น เพราะคนวัยผู้ใหญ่ตอนกลางมีครอบครัวมาเรียกร้อยเอาเวลาและความสนใจไปเสียมาก และมักจะอุทิศเวลาและพลังกายใจให้แก่งานอาชีพหรืองานทางเศรษฐกิจเลี้ยงดูครอบครัวและดูแลลูกที่กำลังจะโต (ศรีธรรม ฐานะภูมิ, 2535) แต่ถ้าหากไม่สามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ก็จะทำให้เกิดความรู้สึกเฉื่อยชา หดหู่ ทำให้เกิดการหมกมุ่นอยู่กับตัวเอง ซึ่งตรงกับทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพ (Psychological stage) ของ Erikson (1950) โดยพรหมทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ (2549) ได้กล่าวถึงทฤษฎี Psychological stage ของอีริกสันไว้ว่า ทฤษฎีนี้จะแบ่งเวลาตลอดชีวิตออกเป็น 8 ขั้น ด้วยกัน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ความรู้สึกไว้วางใจหรือรู้สึกไม่ไว้วางใจ (Sense of Trust VS. Sense of Mistrust)

ขั้นที่ 2 ความรู้สึกเชื่อมั่นในตนเองหรือสงสัยไม่แน่ใจในความสามารถของตน (Sense of Autonomy VS. Sense of Doubt and Shame)

ขั้นที่ 3 การเป็นผู้ริเริ่มหรือรู้สึกผิด (Sense of Initiative VS. Sense of Guilt)

ขั้นที่ 4 การรู้สึกว่าตนประสบความสำเร็จหรือรู้สึกด้อย (Sense of Industry VS. Sense of Inferiority)

ขั้นที่ 5 การรู้จักเอกลักษณ์ของตนหรือการสับสนในเอกลักษณ์ของตนเอง (Sense of Identity VS. Sense of Identity Diffusion)

ขั้นที่ 6 ความรู้สึกว่าตนมีเพื่อนหรือความรู้สึกอ้างว้าง (Intimacy VS. Isolation)

ขั้นที่ 7 ความรู้สึกรับผิดชอบแบบผู้ใหญ่หรือความรู้สึกเฉื่อยชา (Generativity VS. Stagnation หรือ Self-Absorption)

ขั้นที่ 8 ความรู้สึกมั่นคงหรือความรู้สึกท้ออาลัย (Ego Integrity VS. Despair)

โดยในวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง นี้จะจัดอยู่ในขั้นที่ 7 ซึ่งจะแสดงลักษณะขัดแย้งทางจิตใจ คือ ความรู้สึกรับผิดชอบแบบผู้ใหญ่หรือความรู้สึกเฉื่อยชา (Generativity VS. Stagnation หรือ Self-Absorption) โดยในวัยผู้ใหญ่ตอนกลางนี้ นอกจากจะต้องเผชิญความรับผิดชอบต่อชีวิตตนเองแล้ว ยังต้องเผชิญความรับผิดชอบต่อผู้อื่น เช่น ครอบครัว เพิ่มขึ้นอีกด้วย ดังนั้นถ้าหากสามารถรับมือกับความรับผิดชอบที่ตนมีทั้งหลายได้ดี ก็จะทำให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบแบบผู้ใหญ่ ให้ความเอาใจใส่ดูแลครอบครัวของตนเอง และผู้อื่น แต่ถ้าหากประสบความยากลำบากในการรับมือกับกับความรับผิดชอบเหล่านี้ ก็อาจจะทำให้เกิดความรู้สึกเฉื่อยชา รู้สึกว่าตนไม่มีความสามารถ ไม่ยุ่งเกี่ยวกับใคร แยกตัว หมกมุ่นอยู่กับตัวเอง รู้สึกว่าตนมีปมด้อย ไม่มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม และขาดความกระตือรือร้นในการทำงานเพื่อสร้างหลักฐานให้กับตนเองและครอบครัว (จรรยา ทองถาวร, 2530; พรหมทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, 2549; ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร, 2550) แต่ลักษณะต่างๆ เปร่านี้ อาจเกิดขึ้นแตกต่างกันไปในแต่ละเพศก็เป็นได้

ความแตกต่างระหว่างเพศ

การวิจัยในครั้งนี้ได้ให้ความสนใจที่จะศึกษาในเรื่องของความแตกต่างระหว่างเพศหญิงและเพศชายด้วย ซึ่งความแตกต่างระหว่างเพศนั้นจะเกิดขึ้นตลอดช่วงชีวิต แต่ในที่นี้จะกล่าวถึงในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ ซึ่ง จรุงกุล บุรพวงศ์ (2549) ได้กล่าวถึงความแตกต่างระหว่างเพศชายและเพศหญิงไว้ดังนี้

1. ความแตกต่างทางด้านบุคลิกภาพ

จากการศึกษาในเรื่องของความแตกต่างระหว่างเพศด้านบุคลิกภาพนั้นพบว่า ด้าน assertiveness นั้น ผู้ชายมีคะแนนสูงกว่าผู้หญิงปานกลาง ส่วนทางด้าน Emotional Stability นั้น ผู้หญิงมีความวิตกกังวลสูงกว่าผู้ชายพอสมควร นอกจากนี้ในด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-Esteem) นั้น ในวัยรุ่นตอนกลางถึงตอนปลายผู้ชายจะมีระดับความเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าผู้หญิงอย่างเห็นได้ชัด และความแตกต่างเริ่มลดลงเมื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ตอนต้น และค่อยๆ มีความใกล้เคียงกันมากขึ้นในช่วงอายุ 23 – 59 ปี และในช่วงวัยชราตั้งแต่อายุ 60 ปีขึ้นไปไม่พบความแตกต่างในระดับการเห็นคุณค่าในตนเองระหว่างเพศหญิงและเพศชายเลย ซึ่งในการวิจัยนี้จะทำการศึกษาในเรื่องของความแตกต่างของการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยผู้ใหญ่ตอนกลางต่อไป

2. ความแตกต่างในเรื่องของการศึกษาและการงานอาชีพ

ทางด้านความแตกต่างในเรื่องของการศึกษาและการงานอาชีพนั้นก็มียหลายด้านด้วยกัน คือ ด้าน Self-Confidence in Achievement Setting ด้านการกีดกันในการจ้างงาน ด้านการเลือกปฏิบัติในการให้ค่าตอบแทน ด้านการเลือกปฏิบัติในการเลื่อนตำแหน่ง โดยผู้ชายจะมองว่าตนเองฉลาด เก่ง มากกว่าผู้หญิงมองตนเองโดยเฉลี่ยและ Self-confidence ในผู้หญิงจะเปลี่ยนแปลงเมื่อได้รับคำติชมจากผู้อื่น แต่ในผู้ชายไม่ค่อยเปลี่ยนแปลง และเมื่อตำแหน่งยังมีชื่อเสียงก็ยังกีดกันผู้หญิงนอกจากนี้ ผู้หญิงจะได้เงินน้อยกว่าผู้ชายในทุกระดับการศึกษา และมีการกีดกันไม่ให้ผู้หญิงไม่ได้รับการเลื่อนขั้นมากกว่าที่กีดกันผู้ชาย ซึ่งจะเห็นได้ว่าผู้ชายได้ถูกคาดหวังจากสังคมในเรื่องการทำงานมากกว่าผู้หญิง จึงอาจทำให้ผู้หญิงไม่ให้ความสำคัญในเรื่องของอาชีพการงานเท่าใดนัก และความแตกต่างเหล่านี้ อาจส่งผลกระทบต่อระดับการเห็นคุณค่าในตนเองในวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง รวมถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับการเห็นคุณค่าในตนเองในวัยผู้ใหญ่ตอนกลางอีกด้วย

3. ความแตกต่างในเรื่องของสุขภาพและวิถีชีวิต

บทบาทในที่ทำงานและบทบาทในครอบครัวทั้งทางด้านการเป็นสามีหรือภรรยา และทางด้านการเป็นพ่อหรือแม่ ล้วนมีความสำคัญต่อสุขภาพจิตของทั้งผู้ชาย

และผู้หญิง ซึ่งถ้าเกิดผู้ชายคนใดว่างงานก็จะเกิดความเครียดมากกว่าผู้หญิง และเมื่อเผชิญกับปัญหา ผู้หญิงมักจะครุ่นคิด หมกมุ่นอยู่กับความรู้สึก ซึ่งเป็นการเพิ่มอาการซึมเศร้า แต่ผู้ชายจะพยายามหากิจกรรมทำ ซึ่งเป็นการลดอารมณ์ทางลบได้ นอกจากนี้ผู้ชายมีอัตราการเสียชีวิตจากการฆ่าตัวตายมากกว่าผู้หญิง โดยผู้ชายจะใช้วิธีรุนแรงกว่า แต่ผู้หญิงมีความพยายามในการฆ่าตัวตายมากกว่า ซึ่งสิ่งเหล่านี้อาจเกี่ยวข้องกับระดับการเห็นคุณค่าในตนเองในวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง และความแตกต่างที่เกิดขึ้นในระดับการเห็นคุณค่าในตนเองระหว่างเพศหญิงและเพศชายในวัยผู้ใหญ่ตอนกลางก็เป็นได้

4. ความแตกต่างในด้านความสัมพันธ์

ความแตกต่างระหว่างเพศในด้านความสัมพันธ์นั้น ได้มีการศึกษาพบว่าทั้งผู้ชายและผู้หญิงเมื่อมีคู่รักจะมีความเหมือนกันคือ จะมีเวลาให้กับเพื่อนเพศเดียวกัน น้อยลง สนทนากันน้อยลง และอยู่กับคู่รักมากขึ้น และยังถ้ามีบุตร ทั้งผู้ชายและผู้หญิงก็จะไม่ค่อยมีเวลาในการคบเพื่อนเท่าใดนัก และยังพบว่าผู้ชายจะรู้สึกว่าการหย่าให้ความสำคัญกับลูกและครอบครัวมากกว่าตน ส่วนผู้หญิงรู้สึกว่าสามีให้ความสำคัญกับงานมากกว่าตน โดยเฉพาะในครอบครัวชนชั้นกลาง นอกจากนี้ผู้หญิงยังมีแนวโน้มที่จะมีแรงจูงใจคบเพื่อนฝูงน้อยลงเมื่ออายุมากขึ้น โดยจะพอใจกับบทบาทในครอบครัว ซึ่งสนองความต้องการที่จะสูงส่งกับผู้อื่นแล้ว ส่วนผู้ชายมีความปรารถนาที่จะคบเพื่อนอย่างสม่ำเสมอตลอดช่วงอายุ

ความแตกต่างดังกล่าวเหล่านี้อาจส่งผลกระทบต่อระดับการเห็นคุณค่าในตนเองในวัยผู้ใหญ่ตอนกลางได้ รวมถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระดับการเห็นคุณค่าในตนเองในวัยผู้ใหญ่ตอนกลางด้วย

5. ความแตกต่างทางด้านอารมณ์

ทางด้านความแตกต่างในเรื่องของอารมณ์นั้น มีการศึกษาพบว่าเพศหญิงและเพศชายจะมีการแสดงออกทางอารมณ์ที่ต่างกันในบางสถานการณ์ เนื่องจากความคาดหวังทางสังคม และมีการตีความที่ไม่เหมือนกันในสถานการณ์เดียวกัน โดยผู้หญิงมักจะถูกอิทธิพลจากอารมณ์ของผู้อื่นมากกว่า แปลความหมายอารมณ์ที่คนอื่นแสดงออกได้ดีกว่า จึงอาจจะทำให้สามารถประเมินความรู้สึกของผู้อื่นต่ออาการกระทำของตนมากกว่า ซึ่งอาจมีผลต่อความแตกต่างของระดับการเห็นคุณค่าในตนเองระหว่างเพศหญิงและเพศชาย นอกจากนี้เพศชายจะแสดงความก้าวร้าวมากกว่าเพศหญิง โดยมีการศึกษาพบว่าคนที่มึระดับการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำบางคนจะแสดงออกซึ่งความก้าวร้าวสูง เพื่อกลบเกลื่อนปมด้อยของตนเอง

6. ความแตกต่างในด้านการสื่อสาร

ทางด้านความแตกต่างระหว่างเพศในด้านการสื่อสารนั้นก็จะมีอยู่หลายด้านด้วยกัน คือ ด้านการใช้คำ น้ำเสียงในการพูด ด้านเนื้อหาในการพูด และด้านการสื่อสารที่ไม่ใช้คำพูด เช่น การสัมผัส ท่าทาง การสบตา การแสดงออกทางสีหน้า การตีความความรู้สึก เป็นต้น โดยมีการพบว่าผู้หญิงจะยิ้มและหัวเราะมากกว่าผู้ชาย ซึ่งเกิดจาก social tension ในบางครั้งผู้หญิงจะยิ้มเพื่อเอาใจผู้อื่น ส่วนผู้ชายจะยิ้มเมื่อเกิดความรู้สึกทางบวกจริงๆ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้หญิงนั้นให้ความสำคัญว่าคนอื่นจะประเมินตนเองว่าอย่างไรมากกว่าผู้ชาย ซึ่งอาจส่งผลต่อความแตกต่างของระดับการเห็นคุณค่าในตนเองระหว่างเพศหญิงและเพศชายได้

7. ความแตกต่างทางด้านชีวภาพ

ความแตกต่างระหว่างเพศทางชีวภาพนั้นก็จะมีด้วยกันหลายด้านด้วยกัน คือ ด้านฮอร์โมน ด้าน Sexual Development ด้านโครโมโซม ด้านสมอง และด้านร่างกาย

8. ความแตกต่างทางด้านสติปัญญา

ความแตกต่างระหว่างเพศทางด้านสติปัญญานั้น มีดังนี้ คือ ด้านความสามารถในการใช้ภาษา ด้านความสามารถทางคณิตศาสตร์ ด้านการแก้ปัญหา ด้านความจำ ด้านความคิดสร้างสรรค์ และด้าน Spatial Ability

9. ความแตกต่างในการแสดงพฤติกรรมต่างๆ

ทางด้านความแตกต่างระหว่างเพศในการแสดงพฤติกรรมต่างๆ นั้นก็มีอยู่หลายด้านด้วยกัน เช่น ลักษณะการเป็นผู้นำ ความใกล้ชิดสนิทสนมกับผู้อื่น มิตรภาพกับต่างเพศ พฤติกรรมทางเพศ เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า ความแตกต่างระหว่างผู้หญิงกับผู้ชายนั้นมีมากมายในทุกๆ ด้าน ดังนั้นในการศึกษานี้จึงให้ความสนใจที่จะศึกษาถึงความแตกต่างของระดับการเห็นคุณค่าในตนเองที่มีในผู้หญิงและผู้ชายที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนต้นว่าจะมีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร และยังให้ความสนใจถึงปัจจัยที่จะส่งผลกระทบต่อระดับการเห็นคุณค่าในตนเองระหว่างเพศชายและเพศหญิงในวัยผู้ใหญ่ตอนกลางว่าจะมีความแตกต่างกันหรือไม่ เนื่องจากจะเห็นได้ว่า ผู้หญิงและผู้ชายนั้นให้ความสำคัญในเรื่องที่ต่างกัน และได้รับความคาดหวังจากสังคมที่ต่างกัน จึงอาจทำให้ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองระหว่างทั้งสองเพศนั้นมีสาเหตุมาจากปัจจัยที่ต่างกันก็เป็นได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชนิตา จันแก้ว (2547) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของคน โสดและคนที่สมรสแล้วในวัยผู้ใหญ่ตอนกลางในกรุงเทพมหานคร โดยทำการสำรวจการเห็นคุณค่าในตนเองในบุคคลที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนกลางที่มีอายุระหว่าง 40 – 50 ปี จำนวน 240 คน โดยแบ่งเป็นชายที่สมรสแล้ว 60 คน ชายโสด 60 คน หญิงที่สมรสแล้ว 60 คน และหญิงที่โสด 60 คน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผู้ชายมีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าผู้หญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งจากงานวิจัยนี้จะแสดงให้เห็นว่ามีความแตกต่างกันระหว่างเพศในระดับการเห็นคุณค่าในตนเอง

ทางด้านของความแตกต่างระหว่างบุคคลที่มีครอบครัวและยังไม่มีครอบครัวนั้น นิภาวรรณ กิริยะ (2534) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของสตรีโสดและสตรีที่สมรสแล้วที่มีอายุ 30 ปีขึ้นไปในกรุงเทพมหานคร โดยทำการสำรวจการเห็นคุณค่าในตนเองของสตรีโสดและสตรีที่สมรสแล้วที่มีอายุ 30 ปีขึ้นไป จำนวน 400 คน จากผลการวิจัยพบว่า สตรีที่สมรสแล้วมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าสตรีโสดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของครอบครัวต่อระดับการเห็นคุณค่าในตนเองที่มีในผู้หญิง ว่าการมีครอบครัวอาจเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้หญิงได้

Boyar และ Mosley (2007) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินตนเองและความพึงพอใจในงานและความพึงพอใจในครอบครัว โดยกลุ่มตัวอย่างคือพนักงานที่ทำงานในห้างพักสำหรับผู้เกษียณอายุจำนวน 124 คน มีอายุเฉลี่ย 44 ปี ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงจำนวน 79 % และ สมรสแล้วจำนวน 65.3% และมีอายุการทำงานเฉลี่ย 6.5 ปี จากผลการศึกษาพบว่า core self-evaluations มีความสัมพันธ์ทางลบกับ work interfering with family และ family interfering with work แต่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ work-to-family facilitation และ family-to-work facilitation นอกจากนี้ work interfering with family จะมีผลในทางลบในการทำนายความพึงพอใจในการทำงาน และ family interfering with work จะมีผลในทางลบในการทำนายความพึงพอใจในครอบครัว ส่วน work-to-family facilitation มีความเกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ family-to-work facilitation จะมีผลในทางบวกในการทำนายความพึงพอใจในครอบครัว

Heller และ Watson (2005) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 76 คน ที่มีงานทำเต็มเวลาและสมรสแล้ว ที่มีอายุน้อยกว่า 65 ปี อาศัยอยู่ในรัฐไอโอวา ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยทำการเก็บข้อมูลจากบันทึกประจำวันของกลุ่มตัวอย่างเป็นเวลา 3 สัปดาห์ และทำการสอบถามคู่สมรสด้วย ซึ่งจากการศึกษาพบว่า การรายงานความพึงพอใจในงานจากกลุ่มตัวอย่างและคู่สมรสมีความ

ใกล้เคียงกัน และมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานและความพึงพอใจในชีวิตสมรสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Johnson (2007) ได้ทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 106 คน โดยเป็นผู้หญิง 76% อายุโดยเฉลี่ย 43.3 ปี และมีบุตร 1 คน และมีอายุการทำงานโดยเฉลี่ย 13.7 ปี ทำการสำรวจเป็นเวลา 2 สัปดาห์ และมีการสัมภาษณ์ผู้สมรสผ่านทางโทรศัพท์ด้วย จากการศึกษาพบว่า การรับรู้ปริมาณงานของกลุ่มตัวอย่างสามารถทำนายความขัดแย้งระหว่างงานต่อครอบครัวได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ถึงแม้ว่าจะมีการควบคุมเวลาในการทำงานก็ตาม ปริมาณงานยังสามารถทำนายผลทางลบต่อการทำงานและต่อครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อีกด้วย และจากรายงานของผู้สมรสแสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมเวลาอยู่ที่บ้านนั้นสามารถทำนายได้โดยการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อความขัดแย้งระหว่างงานต่อครอบครัวและผลกระทบทางลบที่ตนมีต่อครอบครัว ซึ่งจากการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่าการทำงานอาจก่อให้เกิดผลกระทบทางลบต่อครอบครัวได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบว่าความพึงพอใจทางด้านงานอาชีพ ความพึงพอใจในบุตร และความพึงพอใจในคู่ครองช่วยพยากรณ์ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองชายและหญิงในวัยผู้ใหญ่ตอนกลางได้คล้ายคลึงหรือแตกต่างกันเพียงใด

คำถามในการวิจัย

1. มีความแตกต่างในระดับของการเห็นคุณค่าในตนเองในเพศหญิงและเพศชายในวัยผู้ใหญ่ตอนกลางหรือไม่
2. ระหว่างความพึงพอใจทางด้านงานอาชีพ ความพึงพอใจในบุตร และความพึงพอใจในคู่ครอง ปัจจัยใดสามารถทำนายระดับการเห็นคุณค่าในตนเองในบุคคลที่อยู่วัยผู้ใหญ่ตอนกลางมากกว่ากัน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ความพึงพอใจทางด้านงานอาชีพและความพึงพอใจในชีวิตครอบครัวช่วยพยากรณ์ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองในกลุ่มตัวอย่างวัยผู้ใหญ่ตอนกลางทั้งชายและหญิง
2. ในกลุ่มตัวอย่างวัยผู้ใหญ่ตอนกลางเพศชาย ความพึงพอใจทางด้านงานอาชีพช่วยพยากรณ์ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองได้ดีกว่าความพึงพอใจในบุตร และความพึงพอใจในคู่ครอง

3. ในกลุ่มตัวอย่างวัยผู้ใหญ่ตอนกลางเพศหญิง ความพึงพอใจในบุตร และความพึงพอใจในคู่ครองช่วยพยากรณ์ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองได้ดีกว่าความพึงพอใจทางด้านการอาชีพ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้สึกเห็นคุณค่า ยอมรับ และเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกว่าตนเองนั้นมีค่า มีความรู้สึกทางบวกต่อตนเอง มีความพึงพอใจในชีวิตของตน และสิ่งที่ตนมี

ความพึงพอใจทางด้านการอาชีพ หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้สึกทางบวกต่อตนเองของตน รู้สึกชอบ และมีความสุขในการทำงาน

ความพึงพอใจในบุตร หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้สึกทางบวกต่อบุตรของตน รู้สึกว่าตนและบุตรมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

ความพึงพอใจในคู่ครอง หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้สึกทางบวกต่อคู่ครองของตน รู้สึกว่าตนและคู่ครองมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น	- ความพึงพอใจทางด้านการงานอาชีพ
	- ความพึงพอใจในบุตร
	- ความพึงพอใจในคู่ครอง
ตัวแปรตาม	- การเห็นคุณค่าในตนเอง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบวาระดับการเห็นคุณค่าในตนเองในชายและหญิงวัยผู้ใหญ่ตอนกลางนั้นเกิดจากปัจจัยที่ต่างกันหรือไม่
2. เพื่อนำผลการศึกษานี้ไปพัฒนาระดับการเห็นคุณค่าในตนเองในชายและหญิงวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง

บทที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

บุคคลวัยผู้ใหญ่ตอนกลางที่มีอายุ 40-60 ปี ซึ่งสมรสแล้วและมีบุตรเพื่อที่จะสามารถประเมินความพึงพอใจในชีวิตครอบครัวได้ชัดเจน และมีงานทำเพื่อที่จะสามารถประเมินความพึงพอใจทางด้านงานอาชีพได้ จำนวน 120 คน โดยแบ่งเป็นชาย 60 คน และหญิง 60 คน โดยเป็นการเก็บกลุ่มตัวอย่างแบบ Quota Sampling กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะคัดเลือกเฉพาะผู้ที่มีคุณสมบัติตรงกับตามที่ต้องการ โดยจะเลือกเฉพาะบุคคลที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนกลางที่สมรสแล้ว มีบุตร และมีงานทำเท่านั้น และบุคคลเหล่านี้แสดงความยินยอมที่จะเข้าร่วมการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง

แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง (ภาคผนวก ก.) เป็นแบบวัดที่ใช้วัดความรู้สึกเห็นคุณค่า ยอมรับ และเชื่อมั่นในตนเองที่ผู้วิจัยแปลและเรียบเรียงจากแบบวัดของ Rosenberg (1965) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 10 ข้อคำถาม กลุ่มตัวอย่างตอบโดยแสดงความเห็นด้วยใน 4 ระดับ (4-point Likert-type scale) จากไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไปจนถึงเห็นด้วยอย่างยิ่ง ซึ่งแบบวัดนี้มีค่าความเที่ยงของมาตรในรูปแบบของค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's alpha เท่ากับ .71 ซึ่งตัวอย่างข้อคำถาม เช่น

“ฉันทำอะไรได้ดีไม่น้อยหน้าคนส่วนใหญ่”

“ฉันรู้สึกว่าตัวเองไม่มีอะไรให้ภูมิใจ”

การแปลผลคะแนนรวมจะมีค่าสูงสุด 40 คะแนน และมีคะแนนต่ำสุด 10 คะแนน โดยกลุ่มตัวอย่างที่คะแนนสูงหมายถึง มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองสูง และกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนต่ำ มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ

2. แบบวัดการประเมินความพึงพอใจทางด้านงานอาชีพ

แบบวัดการประเมินความพึงพอใจทางด้านงานอาชีพ (ภาคผนวก ข.) เป็นแบบวัดความรู้สึกที่บุคคลมีต่องานของตนที่ผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบวัดของ Spector (1994) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 22 ข้อคำถาม กลุ่มตัวอย่างตอบโดยแสดงความเห็นด้วยใน 4 ระดับ (4-point Likert-type scale) จากไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไปจนถึงเห็นด้วยอย่างยิ่ง ซึ่ง

แบบวัดนี้มีค่าความเที่ยงของมาตรในรูปแบบของค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's alpha เท่ากับ .84 ซึ่งตัวอย่างข้อคำถาม เช่น

“ฉันชอบงานที่ฉันทำ”

“ฉันไม่ชอบบรรยากาศในที่ทำงาน”

การแปลผลคะแนนรวมจะมีค่าสูงสุด 88 คะแนน และมีคะแนนต่ำสุด 22 คะแนน โดยกลุ่มตัวอย่างที่คะแนนสูงหมายถึง มีความพึงพอใจทางด้านการงานอาชีพสูง และกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนต่ำ มีความพึงพอใจทางด้านการงานอาชีพต่ำ

3. แบบวัดการประเมินความพึงพอใจในบุตร

แบบวัดการประเมินความพึงพอใจในบุตร (ภาคผนวก ก.) เป็นแบบวัดที่ใช้วัดความรู้สึกที่มีต่อบุตรของคนคนที่ตนสนิทด้วยที่สุด รู้สึกว่าตนและบุตรมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันซึ่งผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบวัดของ Hudson (1990) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 20 ข้อคำถาม กลุ่มตัวอย่างตอบโดยแสดงความเห็นด้วยใน 4 ระดับ (4-point Likert-type scale) จากไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งไปจนถึงเห็นด้วยอย่างยิ่ง ซึ่งแบบวัดนี้มีค่าความเที่ยงของมาตรในรูปแบบของค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's alpha เท่ากับ .90 ซึ่งตัวอย่างข้อคำถาม เช่น

“ฉันชอบอยู่กับลูก”

“ลูกทำให้ฉันเครียด”

การแปลผลคะแนนรวมจะมีค่าสูงสุด 80 คะแนน และมีคะแนนต่ำสุด 20 คะแนน โดยกลุ่มตัวอย่างที่คะแนนสูงหมายถึง มีความพึงพอใจในบุตรสูง และกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนต่ำ มีความพึงพอใจในบุตรต่ำ

4. แบบวัดการประเมินความพึงพอใจในคู่ครอง

แบบวัดการประเมินความพึงพอใจในคู่ครอง (ภาคผนวก ง.) เป็นแบบวัดที่ใช้วัดความรู้สึกที่มีต่อคู่ครองของตน รู้สึกว่าตนและคู่ครองมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันซึ่งผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบวัดของ Hudson (1990) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 20 ข้อคำถาม กลุ่มตัวอย่างตอบโดยแสดงความเห็นด้วยใน 4 ระดับ (4-point Likert-type scale) จากไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งไปจนถึงเห็นด้วยอย่างยิ่ง ซึ่งแบบวัดนี้มีค่าความเที่ยงของมาตรในรูปแบบของค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's alpha เท่ากับ .95 ซึ่งตัวอย่างข้อคำถาม เช่น

“ฉันชอบอยู่กับคู่ครองของฉัน”

“คู่ครองไม่เข้าใจฉัน”

การแปลผลคะแนนรวมจะมีค่าสูงสุด 80 คะแนน และมีคะแนนต่ำสุด 20 คะแนน โดยกลุ่มตัวอย่างที่คะแนนสูงหมายถึง มีความพึงพอใจในคู่ครองสูง และกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนต่ำ มีความพึงพอใจในคู่ครองต่ำ

ทั้งนี้ ก่อนจะนำแบบวัดไปใช้จริงจะมีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือทั้งในแง่ของความตรงและความเที่ยง และกระบวนการในการแปลและการพัฒนาเครื่องมืออย่างเคร่งครัด พร้อมทั้งมีการทดสอบคุณภาพเครื่องมือในกลุ่มบุคคลที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คน ก่อนการเก็บข้อมูลจริง

การเก็บข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยที่ได้รับการฝึกและทราบขั้นตอนในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดีเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยจะขออนุญาตเก็บข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ในข้างต้น แล้วผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่มีความเรียบร้อยสมบูรณ์ ไปตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ และนำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติเชิงวิเคราะห์ หาคความสัมพันธ์ที่ความพึงพอใจทางด้านงานอาชีพ และความพึงพอใจในชีวิตครอบครัวมีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของชายและหญิงวัยผู้ใหญ่ตอนกลางโดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มาตรฐาน (Betaweight) ของความพึงพอใจทางด้านงานอาชีพ ความพึงพอใจในบุตร และความพึงพอใจในคู่ครอง เพื่อพิจารณาว่าปัจจัยใดมีความสัมพันธ์ต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มมากกว่ากัน

บทที่ 3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบว่าความพึงพอใจทางด้านงานอาชีพ ความพึงพอใจในบุตร และความพึงพอใจในคู่ครองช่วยพยากรณ์ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองชายและหญิงในวัยผู้ใหญ่ตอนกลางได้ คล้ายคลึงหรือแตกต่างกันเพียงใด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติเชิงวิเคราะห์ หาความสัมพันธ์ที่ความพึงพอใจทางด้านงานอาชีพ และความพึงพอใจในชีวิตครอบครัวมีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของชายและหญิงวัยผู้ใหญ่ตอนกลางโดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มาตรฐาน (Betaweight) ของความพึงพอใจทางด้านงานอาชีพ ความพึงพอใจในบุตร และความพึงพอใจในคู่ครอง เพื่อพิจารณาว่าปัจจัยใดมีความสัมพันธ์ต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มมากกว่ากัน

ข้อเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
- ตอนที่ 2 คะแนนของแต่ละมาตรวัดในการวิจัย
- ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน
- ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 120 คน ได้ตอบมาตรวัดและคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว โดยขอเสนอสถานภาพและข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สถานภาพและข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง (N = 120)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
หญิง	60	50
ชาย	60	50
รวม	120	100
2. ระดับการศึกษาสูงสุด		
ประถมศึกษา	31	25.8
มัธยมศึกษาตอนต้น	6	5
มัธยมศึกษาตอนปลาย	6	5
ปวส.	2	1.7
ปวช.	5	4.2
ปริญญาตรี	54	45
ปริญญาโท	13	10.8
ปริญญาเอก	1	0.8
อื่นๆ	2	1.7
รวม	120	100
3. เงินเดือน (บาท/เดือน)		
น้อยกว่า 15,000 บาท	15	13.52
15,001 – 30,000 บาท	55	49.55
30,001 – 45,000 บาท	10	9.01
มากกว่า 45,001 บาท	31	27.92
รวม	120	100
4. จำนวนบุตร		
1 คน	28	23.3
2 คน	53	44.2
3 คน	30	25
4 คน	6	5
5 คน	3	2.5
รวม	120	100

ตารางที่ 2 ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง

	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>Min</i>	<i>Max</i>
อายุ	120	48.57	5.31	40	60
ระยะเวลาในการสมรส	120	22.01	7.33	2	38

ตารางที่ 3 ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง (*N* = 60)

หญิง					
	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>Min</i>	<i>Max</i>
อายุ	60	48.23	5.03	40	60
ระยะเวลาในการสมรส	60	22.77	7.24	2	38

ตารางที่ 4 ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างเพศชาย (*N* = 60)

ชาย					
	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>Min</i>	<i>Max</i>
อายุ	60	48.90	5.59	40	60
ระยะเวลาในการสมรส	60	21.75	7.46	7	37

ตอนที่ 2 คะแนนของแต่ละมาตรวัดในการวิจัย

ตารางที่ 5

คะแนนต่ำสุดและสูงสุดของข้อมูล ค่ามัชฌิมเลขคณิต (M) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคะแนนในมาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง ความพึงพอใจทางด้านงานอาชีพ ความพึงพอใจในบุตร และความพึงพอใจในคู่ครอง ($N = 120$)

มาตรวัด	จำนวน ข้อ	คะแนนเฉลี่ยของมาตร			
		คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	M	SD
1. การเห็นคุณค่าในตนเอง	10	25	40	33.75	3.10
2. ความพึงพอใจทางด้านงานอาชีพ	22	37	87	66.45	8.32
3. ความพึงพอใจในบุตร	20	51	80	68.77	7.62
4. ความพึงพอใจในคู่ครอง	20	28	80	66.31	11.23

ตารางที่ 6

คะแนนต่ำสุดและสูงสุดของข้อมูล ค่ามัชฌิมเลขคณิต (M) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคะแนนในมาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง ความพึงพอใจทางด้านงานอาชีพ ความพึงพอใจในบุตร และความพึงพอใจในคู่ครอง ของกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง ($N = 60$)

มาตรวัด	จำนวน ข้อ	คะแนนเฉลี่ยของมาตร			
		คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	M	SD
1. การเห็นคุณค่าในตนเอง	10	25	40	33.48	3.29
2. ความพึงพอใจทางด้านงานอาชีพ	22	37	82	64.38	9.02
3. ความพึงพอใจในบุตร	20	53	80	68.97	7.88
4. ความพึงพอใจในคู่ครอง	20	36	80	65.3	11.36

ตารางที่ 7

คะแนนต่ำสุดและสูงสุดของข้อมูล ค่ามัชฌิมเลขคณิต (M) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคะแนนในมาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง ความพึงพอใจทางด้งานอาชีพ ความพึงพอใจในบุตร และความพึงพอใจในคู่ครอง ของกลุ่มตัวอย่างเพศชาย ($N = 60$)

มาตรวัด	จำนวน ข้อ	คะแนนเฉลี่ยของมาตร			
		คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	M	SD
1. การเห็นคุณค่าในตนเอง	10	29	40	34.02	32.90
2. ความพึงพอใจทางด้งานอาชีพ	22	55	87	68.52	7.04
3. ความพึงพอใจในบุตร	20	51	80	68.57	7.42
4. ความพึงพอใจในคู่ครอง	20	28	80	67.32	11.10

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 8

ตารางแสดงค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยของกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง ($N = 60$)

	ค่าสหสัมพันธ์			
	การเห็นคุณค่าใน ตนเอง	ความพึงพอใจ ทางด้งานอาชีพ	ความพึงพอใจใน บุตร	ความพึงพอใจใน คู่ครอง
การเห็นคุณค่าในตนเอง	1.00			
ความพึงพอใจทางด้งานอาชีพ	.25*	1.00		
ความพึงพอใจในบุตร	.55***	.23*	1.00	
ความพึงพอใจในคู่ครอง	.37**	.30**	.55***	1.00

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

ตารางที่ 9

ตารางแสดงค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยของกลุ่มตัวอย่างเพศชาย ($N = 60$)

	ค่าสหสัมพันธ์			
	การเห็นคุณค่าในตนเอง	ความพึงพอใจทางด้านงานอาชีพ	ความพึงพอใจในบุตร	ความพึงพอใจในคู่ครอง
การเห็นคุณค่าในตนเอง	1.00			
ความพึงพอใจทางด้านงานอาชีพ	.37*	1.00		
ความพึงพอใจในบุตร	.50***	.41***	1.00	
ความพึงพอใจในคู่ครอง	.38***	.33**	.70***	1.00

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

ตารางที่ 10

ตารางแสดงผลการใช้สถิติเชิงวิเคราะห์ หาความสัมพันธ์ที่ความพึงพอใจทางด้านงานอาชีพ และความพึงพอใจในบุตร และความพึงพอใจในคู่ครองมีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของหญิงวัยผู้ใหญ่ตอนกลางโดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มาตรฐาน (Betaweight) ของความพึงพอใจทางด้านงานอาชีพ ความพึงพอใจในบุตร และความพึงพอใจในคู่ครอง ($N = 60$)

ตัวแปรตาม ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง

ตัวแปรทำนาย	t	B	$SE B$	β	r	R	R^2	F
การวิเคราะห์ (ENTER)						.57	.32	8.87***
ความพึงพอใจทางด้านงานอาชีพ	1.09	.05	.04	.13	.25*			
ความพึงพอใจในบุตร	3.70***	.21	.06	.50***	.55***			
ความพึงพอใจในครอบครัว	.41	.02	.04	.06	.37**			

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

จากตารางจะเห็นได้ว่า ในกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง ความพึงพอใจทางด้านงานอาชีพ และความพึงพอใจในบุตร และความพึงพอใจในคู่ครองได้ร่วมกันพยากรณ์ระดับการ

เห็นคุณค่าในตนเองได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับน้อยกว่า .001 และความพึงพอใจในบุตร มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณกับระดับการเห็นคุณค่าในตนเองเท่ากับ .55 ($p < .001$) และสามารถอธิบายความแปรปรวนของระดับการเห็นคุณค่าในตนเองได้ร้อยละ 32 โดยมีน้ำหนักในการทำนายระดับการเห็นคุณค่าในตนเองได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับต่ำกว่า .001 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β) เท่ากับ .50 ($p < .001$) ซึ่งแสดงเป็นแผนภาพอิทธิพลของความพึงพอใจในบุตรในการทำนายระดับการเห็นคุณค่าในตนเองได้ดังนี้

ภาพที่ 1 แผนภาพแสดงอิทธิพลของความพึงพอใจในบุตรในการทำนายการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มตัวอย่างวัยผู้ใหญ่ตอนกลางเพศหญิง

ตารางที่ 11

ตารางแสดงผลการใช้สถิติเชิงวิเคราะห์ หาความสัมพันธ์ที่ความพึงพอใจทางด้านงานอาชีพ และความพึงพอใจในความพึงพอใจในบุตร และความพึงพอใจในคู่ครองมีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของชายวัยผู้ใหญ่ตอนกลางโดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มาตรฐาน (Betaweight) ของความพึงพอใจทางด้านงานอาชีพ ความพึงพอใจในบุตร และความพึงพอใจในคู่ครอง ($N = 60$)

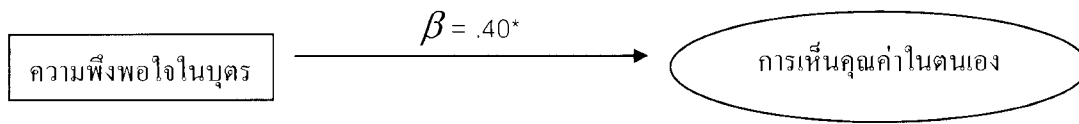
ตัวแปรเกณฑ์ ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง

ตัวแปรทำนาย	<i>t</i>	<i>B</i>	<i>SE B</i>	β	<i>r</i>	<i>R</i>	<i>R</i> ²	<i>F</i>
การวิเคราะห์ (ENTER)						.53	.28	7.36***
ความพึงพอใจทางด้านงานอาชีพ	1.58	.08	.05	.20	.37*			
ความพึงพอใจในบุตร	2.38*	.15	.06	.40*	.50***			
ความพึงพอใจในครอบครัว	.24	.01	.04	.04	.38***			

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

จากตารางจะเห็นได้ว่า ในกลุ่มตัวอย่างเพศชาย ความพึงพอใจทางด้านงานอาชีพ และความพึงพอใจในความพึงพอใจในบุตร และความพึงพอใจในคู่ครองได้ร่วมกันพยากรณ์ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับน้อยกว่า .001 และความพึงพอใจในบุตร มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณกับระดับการเห็นคุณค่าในตนเองเท่ากับ .50 ($p < .001$) และสามารถ

อธิบายความแปรปรวนของระดับการเห็นคุณค่าในตนเองได้ร้อยละ โดยมีน้ำหนักในการทำนายระดับการเห็นคุณค่าในตนเองได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับต่ำกว่า .05 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β) เท่ากับ .40 ($p < .05$) ซึ่งแสดงเป็นแผนภาพอิทธิพลของความพึงพอใจในบุตรในการทำนายระดับการเห็นคุณค่าในตนเองได้ดังนี้

ภาพที่ 2 แผนภาพแสดงอิทธิพลของความพึงพอใจในบุตรในการทำนายการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มตัวอย่างวัยผู้ใหญ่ตอนกลางเพศชาย

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติม

ตารางที่ 12

ใช้การวิเคราะห์ทางสถิติแบบ Independent Samples *T*-Test เป็นการวิเคราะห์เพิ่มเติมเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศที่มีต่อระดับความพึงพอใจทางด้านการงานอาชีพ ความพึงพอใจในบุตร ความพึงพอใจในคู่ครอง และระดับการเห็นคุณค่าในตนเองในกลุ่มตัวอย่างวัยผู้ใหญ่ตอนกลางทั้งชายและหญิง ($N = 120$)

	หญิง		ชาย		<i>t</i>
	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	
การเห็นคุณค่าในตนเอง	33.48	3.29	34.02	2.90	.94
ความพึงพอใจทางด้านการงานอาชีพ	64.38	9.02	68.52	7.04	2.80**
ความพึงพอใจในบุตร	68.97	7.88	68.57	7.42	-.29
ความพึงพอใจในคู่ครอง	65.30	11.36	67.32	11.10	.98

** $p < .01$

จากตารางจะเห็นได้ว่าคะแนนจะมีความใกล้เคียงกันระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม จะมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจนก็ตรงคะแนนในด้านของความพึงพอใจทางด้านการงานอาชีพ ซึ่งระดับความพึงพอใจทางด้านการงานอาชีพระหว่างกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงและเพศชายนั้นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับต่ำกว่า .01 โดยในกลุ่มตัวอย่างเพศชายจะมีระดับความพึงพอใจทางด้านการงานอาชีพโดยเฉลี่ยเท่ากับ 68.52 คะแนน ซึ่งสูงกว่าระดับความพึงพอใจทางด้านการงานอาชีพในกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 64.38 คะแนน

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลการวิจัยตามสมมติฐานได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ความพึงพอใจทางด้านงานอาชีพ ความพึงพอใจในบุตร และความพึงพอใจในคู่ครองช่วยพยากรณ์ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองในกลุ่มตัวอย่างวัยผู้ใหญ่ตอนกลางทั้งชายและหญิง

ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานที่ 1 เนื่องจากจะเห็นได้ว่า ในกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง ความพึงพอใจทางด้านงานอาชีพ ความพึงพอใจในบุตร และความพึงพอใจในคู่ครองได้ร่วมกันพยากรณ์ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับน้อยกว่า .001 และในกลุ่มตัวอย่างเพศชาย ตัวแปรทั้งสามได้ร่วมกันพยากรณ์ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับน้อยกว่า .001 เช่นเดียวกัน

สมมติฐานที่ 2 ในกลุ่มตัวอย่างวัยผู้ใหญ่ตอนกลางเพศชาย ความพึงพอใจทางด้านงานอาชีพช่วยพยากรณ์ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองได้ดีกว่าความพึงพอใจในบุตร และความพึงพอใจในคู่ครอง

ผลการวิจัยไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ 2 เนื่องจากจะเห็นได้ว่า ในกลุ่มตัวอย่างเพศ ความพึงพอใจในบุตรสามารถพยากรณ์การเห็นคุณค่าในตนเองได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับน้อยกว่า .05 ($t = 2.38$) ซึ่งแสดงว่าความพึงพอใจในบุตรเป็นตัวพยากรณ์ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองในกลุ่มตัวอย่างเพศชายได้ดีกว่าตัวแปรอื่นๆ

สมมติฐานที่ 3 ในกลุ่มตัวอย่างวัยผู้ใหญ่ตอนกลางเพศหญิง ความพึงพอใจในบุตร และความพึงพอใจในคู่ครองช่วยพยากรณ์ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองได้ดีกว่าความพึงพอใจทางด้านงานอาชีพ

ผลการวิจัยไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ 3 เนื่องจากจะเห็นได้ ในกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง ความพึงพอใจในบุตรสามารถพยากรณ์การเห็นคุณค่าในตนเองได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับน้อยกว่า .001 ($t = 3.70$) ส่วนความพึงพอใจในคู่ครอง ($t = .02$) นั้น สามารถพยากรณ์ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองได้น้อยกว่าความพึงพอใจทางด้านงานอาชีพ ($t = .04$)

บทที่ 4

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบว่า ความพึงพอใจทางด้านงานอาชีพ ความพึงพอใจในบุตร และความพึงพอใจในคู่ครองช่วยพยากรณ์ ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองชายและหญิงในวัยผู้ใหญ่ตอนกลางได้คล้ายคลึงหรือแตกต่างกัน เพียงใด จากผลการวิจัยโดยการใช้สถิติพรรณนา การวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และการเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มาตรฐาน (Betaweight) สามารถอภิปรายได้ดังต่อไปนี้

การเห็นคุณค่าในตนเอง

ผลการวิจัยจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คนจะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองค่อนข้างสูง โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 33.75 คะแนน จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่ากลุ่มตัวอย่างนี้มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง รู้สึกเชื่อมั่นในตนเอง มีความพอใจในตนเอง มองตนเองในทางบวก ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่ากลุ่มตัวอย่างที่ทำการสำรวจนั้นค่อนข้างมีพร้อมแล้วทุกอย่าง ทั้งการงานที่มั่นคงและครอบครัวที่สมบูรณ์ เลยอาจจะเป็นเหตุให้บุคคลในวัยนี้มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองค่อนข้างสูง

นอกจากนี้จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่า มีความแตกต่างกันระหว่างระดับการเห็นคุณค่าในตนเองในกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง และกลุ่มตัวอย่างเพศชายน้อยมาก โดยค่าเฉลี่ยของระดับการเห็นคุณค่าในตนเองในเพศหญิงอยู่ที่ 33.48 คะแนน ส่วนระดับการเห็นคุณค่าในตนเองโดยเฉลี่ยในเพศชายอยู่ที่ 34.02 คะแนน ซึ่งการที่ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองในกลุ่มตัวอย่างทั้งสองเพศนั้นมีความแตกต่างกันน้อยอาจจะเป็นเพราะว่า กลุ่มตัวอย่างมีลักษณะโดยทั่วไปที่ใกล้เคียงกัน ทั้งระดับการศึกษา เงินเดือน จำนวนบุตร ระยะเวลาในการสมรส จึงอาจจะส่งผลให้ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองไม่ค่อยแตกต่างกันมากนัก

ความพึงพอใจทางด้านงานอาชีพ

จากผลการวิจัยกลุ่มตัวอย่างจำนวน 120 คน จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับความพึงพอใจทางด้านงานอาชีพค่อนข้างสูง โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 66.45 คะแนน จากคะแนนเต็ม 88 คะแนน ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่าส่วนใหญ่บุคคลในวัยนี้จะมีการลงหลักปักฐาน มีการทำงานที่มั่นคง และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยก็ล้วนเป็นบุคคลที่มีงานทำทั้งสิ้น จึงอาจจะเป็นผลให้มีระดับความพึงพอใจ

ทางด้านงานอาชีพค่อนข้างสูง แต่อย่างไรก็ตามยังพบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจทางด้านงานอาชีพระหว่างกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงและเพศชายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = 2.80$) โดยในกลุ่มตัวอย่างเพศชายจะมีระดับความพึงพอใจทางด้านงานอาชีพโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 68.52 คะแนน และในกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงมีระดับความพึงพอใจทางด้านงานอาชีพโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 64.38 คะแนน ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่าสังคมไทยนั้นจะมีความคาดหวังทางด้านการทำงานอาชีพต่อเพศชายมากกว่าเพศหญิง อีกทั้งยังให้โอกาสและการสนับสนุนทางด้านการทำงานอาชีพแก่เพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยเมื่อตำแหน่งยังมีชื่อเสียงก็ยิ่งกีดกันผู้หญิงนอกจากนี้ผู้หญิงจะได้เงินน้อยกว่าผู้ชายในทุกระดับการศึกษา และมีการกีดกันไม่ให้ผู้หญิงไม่ได้รับการเลื่อนขั้นมากกว่าที่กีดกันผู้ชาย (จรุงกุล บุรพวงศ์, 2547)

ความพึงพอใจในบุตร

จากผลการวิจัยกลุ่มตัวอย่างในวัยผู้ใหญ่ตอนกลางจะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความพึงพอใจในบุตรค่อนข้างสูง โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 68.77 คะแนน จากคะแนนเต็ม 80 คะแนน แต่ไม่พบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจที่มีในกลุ่มตัวอย่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงและเพศชาย ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่าแบบสอบถามที่ใช้ในการสำรวจความพึงพอใจในบุตรในการวิจัยในครั้งนี้ได้ระบุไว้ว่าให้สำรวจความพึงพอใจในบุตรคนที่สนิทสนมด้วยที่สุด จึงอาจจะเป็นผลให้กลุ่มตัวอย่างมีระดับความพึงพอใจในบุตรอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง และมีคะแนนโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน

นอกจากนี้ความพึงพอใจในบุตรยังสามารถพยากรณ์ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองในกลุ่มตัวอย่างวัยผู้ใหญ่ตอนกลางได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งในกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงและเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี Psychosocial Development ของ Erikson (1950) ที่ได้กล่าวถึงบุคคลในวัยนี้ว่าเป็นวัยที่อยู่ในขั้นที่ 7 ของทฤษฎี Psychosocial Development โดยจะแสดงลักษณะขัดแย้งทางจิตใจคือ Generativity VS. Stagnation หรือ Self-Absorption โดย Generativity หมายถึงการที่บุคคลสามารถแบ่งปันตัวตนของตนให้กับผู้อื่น ไม่หมกมุ่นอยู่กับผู้อื่น และสามารถทำประโยชน์ให้กับผู้อื่น โดยเฉพาะบุตรหลานของตน หรืออาจจะให้การสนับสนุนบุคคลอื่นที่อ่อนวัยกว่าก็ได้ ส่วน Stagnation หรือ Self-Absorption หมายถึงการที่บุคคลเอาแต่หมกมุ่นอยู่กับตนเอง สนใจแต่ความต้องการส่วนตัว ซึ่งตามทฤษฎีนี้ หากบุคคลในวัยนี้สามารถให้การดูแลสนับสนุนบุคคลรุ่นหลัง จะมีการปรับตัวที่ดี ไม่ได้หมกมุ่นอยู่แต่กับตัวเอง และให้ความสำคัญกับสัมพันธภาพที่มีกับผู้อื่น

ความพึงพอใจในคู่ครอง

จากผลการวิจัยกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับความพึงพอใจในคู่ครองค่อนข้างสูง โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 66.31 คะแนน จากคะแนนเต็ม 80 คะแนน แต่ไม่พบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจในคู่ครองระหว่างกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงและเพศชาย ซึ่งอาจจะเห็นได้ว่า ระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้งสองนั้นจะมีระยะเวลาสมรสโดยเฉลี่ยที่ใกล้เคียงกัน โดยในเพศหญิงระยะเวลาในการสมรสโดยเฉลี่ยจะอยู่ที่ 22.77 ปี ส่วนในเพศชายจะอยู่ที่ 21.75 ปี อีกทั้งในการวิจัยในครั้งนี้ยังทำในเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่ยังอยู่กับคู่ครองเท่านั้น นอกจากนี้ Lachman & Weaver (1998) ยังพบว่า ในวัยนี้ คู่สมรสจะมีความขัดแย้งกันน้อยกว่าในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น เพราะในวัยนี้จะมี sense of control ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งของ marital self-efficacy เพิ่มขึ้น ซึ่งก็คือ การเรียนรู้ว่าปัญหาอะไรจะเกิด และจะควบคุมหรือรับมือกับปัญหานั้นอย่างไร จึงทำให้เกิดความเชื่อว่า ตนสามารถควบคุมสถานการณ์และรักษาความสัมพันธ์ไว้ได้ อาจเรียกได้ว่า “Skilled diplomacy” ทำให้คนในวัยนี้ค่อนข้างมีความสัมพันธ์ที่ดีกับคู่ครองทั้งหญิงและชาย จึงอาจจะทำให้ระดับความพึงพอใจในคู่ครองของกลุ่มตัวอย่างนั้นมีระดับค่อนข้างสูง และไม่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงและเพศชาย

สรุป ในการวิจัยครั้งนี้สนับสนุนแนวคิดของประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร (2550) ที่ว่า ในวัยผู้ใหญ่ตอนกลางนี้ ส่วนใหญ่จะเป็นวัยที่มีการลงหลักปักฐาน มีงานทำที่มั่นคง และมีครอบครัวที่สมบูรณ์ ดังนั้นทั้งทางด้านการงานและด้านครอบครัวน่าจะมีความสำคัญกับบุคคลในวัยนี้เป็นอย่างมาก จึงไม่เป็นที่น่าแปลกใจที่ทั้งสองปัจจัยนี้จะส่งผลต่อระดับการเห็นคุณค่าในตนเองในบุคคลวัยนี้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบว่าความพึงพอใจทางด้านการอาชีพ ความพึงพอใจในบุตร และความพึงพอใจในคู่ครองช่วยพยากรณ์ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองชายและหญิงในวัยผู้ใหญ่ตอนกลางได้คล้ายคลึงหรือแตกต่างกันเพียงใด

สมมติฐานของการวิจัย

1. ความพึงพอใจทางด้านการอาชีพและความพึงพอใจในชีวิตครอบครัวช่วยพยากรณ์ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองในกลุ่มตัวอย่างวัยผู้ใหญ่ตอนกลางทั้งชายและหญิง
2. ในกลุ่มตัวอย่างวัยผู้ใหญ่ตอนกลางเพศชาย ความพึงพอใจทางด้านการอาชีพช่วยพยากรณ์ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองได้ดีกว่าความพึงพอใจในบุตร และความพึงพอใจในคู่ครอง
3. ในกลุ่มตัวอย่างวัยผู้ใหญ่ตอนกลางเพศหญิง ความพึงพอใจในบุตร และความพึงพอใจในคู่ครองช่วยพยากรณ์ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองได้ดีกว่าความพึงพอใจทางด้านการอาชีพ

กลุ่มตัวอย่าง

บุคคลวัยผู้ใหญ่ตอนกลางที่มีอายุ 40-60 ปี ซึ่งสมรสแล้วและมีบุตรเพื่อที่จะสามารถประเมินความพึงพอใจในชีวิตครอบครัวได้ชัดเจน และมีงานทำเพื่อที่จะสามารถประเมินความพึงพอใจทางด้านการอาชีพได้ จำนวน 120 คน โดยแบ่งเป็นชาย 60 คน และหญิง 60 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง

แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองที่ผู้วิจัยแปลและเรียบเรียงจากแบบวัดของ Rosenberg (1965) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 10 ข้อคำถาม กลุ่มตัวอย่างตอบโดยแสดงความเห็นด้วยใน 4 ระดับ (4-point Likert-type scale) จากไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งไปจนถึงเห็นด้วยอย่างยิ่ง

2. แบบวัดการประเมินความพึงพอใจทางด้านงานอาชีพ

แบบวัดการประเมินความพึงพอใจทางด้านงานอาชีพที่ผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบวัดของ Spector (1994) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 22 ข้อคำถาม กลุ่มตัวอย่างตอบโดยแสดงความเห็นด้วยใน 4 ระดับ (4-point Likert-type scale) จากไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งไปจนถึงเห็นด้วยอย่าง

3. แบบวัดการประเมินความพึงพอใจในบุตร

แบบวัดการประเมินความพึงพอใจในบุตรที่ผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบวัดของ Hudson (1990) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 20 ข้อคำถาม กลุ่มตัวอย่างตอบโดยแสดงความเห็นด้วยใน 4 ระดับ (4-point Likert-type scale) จากไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งไปจนถึงเห็นด้วยอย่าง

4. แบบวัดการประเมินความพึงพอใจในคู่ครอง

แบบวัดการประเมินความพึงพอใจในคู่ครองที่ผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบวัดของ Hudson (1990) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 20 ข้อคำถาม กลุ่มตัวอย่างตอบโดยแสดงความเห็นด้วยใน 4 ระดับ (4-point Likert-type scale) จากไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งไปจนถึงเห็นด้วยอย่าง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยขอความร่วมมือในการเก็บแบบสอบถาม
2. ให้ผู้ร่วมวิจัยทำแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง
3. ให้ผู้ร่วมวิจัยทำแบบวัดการประเมินความพึงพอใจทางด้านงานอาชีพ
4. ให้ผู้ร่วมวิจัยทำแบบวัดการประเมินความพึงพอใจในบุตร
5. ให้ผู้ร่วมวิจัยทำแบบวัดการประเมินความพึงพอใจในครอบครัว
6. หลังจากนั้นผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเก็บแบบสอบถามคืน

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่เก็บมาได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ และตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science) ดังนี้

1. สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติเชิงวิเคราะห์ หากความสัมพันธ์ที่ความพึงพอใจทางด้านงานอาชีพ และความพึงพอใจในชีวิตครอบครัวมีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของชายและหญิงวัยผู้ใหญ่ตอนกลางโดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มาตรฐาน (Betaweight) ของความพึงพอใจทางด้านงานอาชีพ ความพึงพอใจในบุตร และความพึงพอใจในคู่ครอง เพื่อพิจารณาว่าปัจจัยใดมีความสัมพันธ์ต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มมากกว่ากัน
3. ทำ Independent Samples T-Test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศที่มีต่อระดับความพึงพอใจทางด้านงานอาชีพ ความพึงพอใจในบุตร ความพึงพอใจในคู่ครอง และระดับการเห็นคุณค่าในตนเองในกลุ่มตัวอย่างวัยผู้ใหญ่ตอนกลางทั้งชายและหญิง

ผลการวิจัย

1. ในกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง ความพึงพอใจทางด้านงานอาชีพ และความพึงพอใจในความพึงพอใจในบุตร และความพึงพอใจในคู่ครองได้ร่วมกันพยากรณ์ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับน้อยกว่า .001 และความพึงพอใจในบุตรสามารถพยากรณ์การเห็นคุณค่าในตนเองได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับน้อยกว่า .001 ($t = 3.70$)
2. ในกลุ่มตัวอย่างเพศชาย ความพึงพอใจทางด้านงานอาชีพ และความพึงพอใจในความพึงพอใจในบุตร และความพึงพอใจในคู่ครองได้ร่วมกันพยากรณ์ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับน้อยกว่า .001 และ ความพึงพอใจในบุตรสามารถพยากรณ์การเห็นคุณค่าในตนเองได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับน้อยกว่า .05 ($t = 2.38$)

ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะ

1. การวิจัยนี้ได้ทำการวิจัยแค่ในบุคคลที่มีครอบครัวและมีงานทำเท่านั้น จึงไม่อาจจะไม่ได้เป็นตัวแทนของวัยผู้ใหญ่ตอนกลางทั้งหมดได้ ซึ่งในความเป็นจริงแล้วยังมีบุคคลที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนกลางอีกมากที่ไม่มีคู่ครอง ไม่มีบุตร หรือไม่มีงานทำ ดังนั้นการเห็นคุณค่าในตนเองในคนเหล่านั้นอาจจะพยากรณ์ได้จากปัจจัยอื่น จึงควรจะมีการศึกษาต่อไป
2. งานวิจัยนี้ได้สำรวจแค่บุคคลที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนกลางที่อาศัยอยู่ในจังหวัดกรุงเทพมหานครเท่านั้น จึงควรจะมีการศึกษาถึงระดับการเห็นคุณค่าในตนเองและปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในบุคคลที่ไม่ได้อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครด้วย

รายการอ้างอิง

- จรุงกุล บุรพวงศ์. (2547). เอกสารประกอบการเรียนการสอนประกอบวิชาจิตวิทยาความเป็นหญิง และชาย. คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จรุงญ ทองถาวร. (2530). จิตวิทยาพัฒนาการ (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- ชนิตา จันแก้ว. (2547). การเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของคนโสดและคนที่สมรสแล้วในวัยผู้ใหญ่ตอนกลางในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิภาวรรณ กิริยะ. (2534). การเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของสตรีโสดและสตรีที่สมรสแล้ว ที่มีอายุ 30 ปีขึ้นไป ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิราศศิริ โรจนธรรมกุล. (2535). ผลของการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มที่มีต่อการเพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเองของสตรีในสถานสงเคราะห์หญิงบ้านเกร็ดตระการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร. (2550). เอกสารประกอบการเรียนการสอนประกอบวิชาจิตวิทยาพัฒนาการขั้นนำ. คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. (2549). ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรรณราย ทรัพย์ประภา. (2548). จิตวิทยาประยุกต์ในชีวิตและในการทำงาน (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรีธรรม ธนะภูมิ. (2535). พัฒนาการทางอารมณ์และบุคลิกภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: ชวนพิมพ์
- สุรางรัตน์ คงศรี. (2547). ความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารทางเพศและการเห็นคุณค่าในตนเองต่อความพึงพอใจทางเพศของผู้หญิงที่สมรสแล้วในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเพศศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Boyar, S. L., & Mosley, D. C. Jr. (2007). The relationship between core self-evaluations and work and family satisfaction: The mediating role of work–family conflict and facilitation. *Journal of Vocational Behavior, 71*, 265–281.
- Heller, D., & Watson, D. (2005). The dynamic spillover of satisfaction between work and marriage: The role of time and mood. *Journal of Applied Psychology, 90*, 1273–1279.

- Ilies, R., Schwind, K. M., Wagner, D. T., & Johnson, M. D. (2007). When can employees have a family life? The effects of daily workload and affect on work–family conflict and social behaviors at home. *Journal of Applied Psychology, 92*, 1368–1379
- Robinson, J. P., Shaver, P. R., & Wrightsman, L. S. (1991). *Measures of personality and social psychological attitudes*. California: Academic press, Inc.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.
แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง

โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้
อย่างระมัดระวังแล้วระบุว่า ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับ
ข้อความในแต่ละข้อมากน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย X ลงในช่องตามความเป็นจริง

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น			
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1 โดยรวมแล้ว ฉันรู้สึกพอใจตนเอง	1	2	3	4
2 บางครั้งฉันรู้สึกว่าตัวเองไม่มีอะไรดีเลย	1	2	3	4
3 ฉันรู้สึกว่าฉันมีอะไรที่ดีๆ อยู่หลายอย่าง	1	2	3	4
4 ฉันทำอะไรได้ดีไม่น้อยหน้าคนส่วนใหญ่	1	2	3	4
5 ฉันรู้สึกว่าตัวเองไม่มีอะไรให้ภูมิใจ	1	2	3	4
6 บางครั้งฉันรู้สึกว่าตัวเองเป็นคนไม่มีประโยชน์	1	2	3	4
7 ฉันมีคุณค่าไม่น้อยไปกว่าคนอื่น ๆ	1	2	3	4
8 ฉันไม่นับถือตัวเอง	1	2	3	4
9 โดยรวมแล้ว ฉันรู้สึกว่าชีวิตของตนเองล้มเหลว	1	2	3	4
10 ฉันรู้สึกดีกับตนเอง	1	2	3	4

ภาคผนวก ข.

แบบวัดการประเมินความพึงพอใจทางด้านงานอาชีพ

โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้อย่างระมัดระวังแล้วระบุว่า ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับ
ข้อความในแต่ละข้อมากน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย X ลงในช่องตามความเป็นจริง

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1 ฉันรู้สึกว่าคุณได้เงินเดือนเหมาะกับงานที่รับผิดชอบ	1	2	3	4
2 ฉันรู้สึกว่ามีโอกาสน้อยมากที่ฉันจะได้เลื่อนตำแหน่ง	1	2	3	4
3 ฉันไม่พอใจสวัสดิการที่ได้รับจากการทำงาน	1	2	3	4
4 ฉันรู้สึกว่าคุณหัวหน้าที่และเพื่อนร่วมงานยกย่องในเวลาที่คุณทำงานดี	1	2	3	4
5 ฉันชอบเพื่อนร่วมงานของฉัน	1	2	3	4
6 บางครั้งฉันรู้สึกว่างานของฉันไม่สำคัญ	1	2	3	4
7 ฉันพอใจกับการสื่อสารในที่ทำงานของฉัน	1	2	3	4
8 ฉันรู้สึกว่าการเลื่อนตำแหน่งในองค์กรของคุณเป็นไปอย่างยุติธรรม	1	2	3	4
9 ฉันไม่ชอบงานที่คุณทำเท่าใดนัก	1	2	3	4
10 ฉันชอบงานที่คุณทำ	1	2	3	4
11 ฉันไม่พอใจเงินเดือนที่ได้รับ	1	2	3	4
12 ฉันรู้สึกว่าคุณไม่สนใจฉันเท่าที่ควร	1	2	3	4
13 ฉันรู้สึกว่าคุณได้รับสวัสดิการอย่างยุติธรรมจากที่ทำงาน	1	2	3	4
14 ฉันรู้สึกว่าคุณงานของคุณหนักเกินไป	1	2	3	4
15 ฉันพอใจเพื่อนร่วมงานที่มี	1	2	3	4
16 ฉันภูมิใจในงานที่ทำ	1	2	3	4
17 ฉันพอใจกับการขึ้นเงินเดือนของคุณ	1	2	3	4
18 ฉันพอใจกับเจ้านายของคุณ	1	2	3	4
19 ฉันรู้สึกว่าคุณพยายามในการทำงานของคุณไม่ได้รับการตอบแทนที่เหมาะสม	1	2	3	4

ข้อความ	ระดับความชัดเจน				
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
20	ฉันพอใจกับการเลื่อนตำแหน่งที่ฉันได้รับ	1	2	3	4
21	ฉันไม่ชอบบรรยากาศในที่ทำงาน	1	2	3	4
22	ฉันรู้สึกเพลิดเพลินกับงานที่ทำ	1	2	3	4

ภาคผนวก ค.

แบบวัดการประเมินความพึงพอใจในบุตร

ข้อความต่อไปนี้เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของท่านกับลูกคนที่ท่านใกล้ชิดสนิทสนม
ด้วยที่สุด โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้อย่างระมัดระวังแล้วระบุว่า ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับ
ข้อความในแต่ละข้อมากน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย X ลงในช่องตามความเป็นจริง

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	ไม่เห็น ด้วยอย่าง ยิ่ง	ไม่เห็น ด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	
1	ฉันและลูกใส่ใจกัน	1	2	3	4
2	ฉันพอใจลูกของฉัน	1	2	3	4
3	ลูกทำให้ฉันเครียด	1	2	3	4
4	ฉันชอบอยู่กับลูก	1	2	3	4
5	ฉันพึ่งพาลูกได้	1	2	3	4
6	ฉัน <u>ไม่</u> นึกอยากอยู่กับลูกนัก	1	2	3	4
7	ฉันเข้ากับลูกได้ดี	1	2	3	4
8	ฉันและลูกทะเลาะกันเป็นประจำ	1	2	3	4
9	ฉันและลูก <u>ไม่</u> ใกล้ชิดกัน	1	2	3	4
10	ฉันยังรู้สึกเหมือนเป็นคนแปลกหน้าเวลาอยู่กับลูก	1	2	3	4
11	ลูก <u>ไม่</u> เข้าใจฉัน	1	2	3	4
12	ฉันรู้สึกได้ถึงความไม่เป็นมิตรกันระหว่างฉันกับลูก	1	2	3	4
13	ฉันและลูกปรองดองกัน	1	2	3	4
14	ฉันและลูก <u>ไม่</u> ค่อยลงรอยกัน	1	2	3	4
15	ฉันรู้สึกได้ถึงความรักที่ฉันและลูกมีให้กัน	1	2	3	4
16	ฉันและลูกอยู่กันอย่างมีความสุข	1	2	3	4
17	ลูกทำให้ฉันสบายใจ	1	2	3	4
18	ฉันภูมิใจในตัวลูก	1	2	3	4
19	ลูกทำให้ฉันสบายใจ	1	2	3	4
20	ลูกทะเลาะ <u>ไม่</u> ใส่ใจฉัน	1	2	3	4

ภาคผนวก ง.

แบบวัดการประเมินความพึงพอใจในคู่ครอง

ข้อความต่อไปนี้เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของท่านกับคู่ครอง โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้
 ะมัดระวังแล้วระบุว่า ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับข้อความในแต่ละข้ออย่างน้อยเพียงใด แล้วทำ
 เครื่องหมาย X ลงในช่องตามความเป็นจริง

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
1	ฉันและคู่ครองใส่ใจกัน	1	2	3	4
2	ฉันพอใจคู่ครองของฉัน	1	2	3	4
3	คู่ครองทำให้ฉันเครียด	1	2	3	4
4	ฉันชอบอยู่กับคู่ครองของฉัน	1	2	3	4
5	ฉันพึ่งพาคู่ครองได้	1	2	3	4
6	ฉัน <u>ไม่</u> นึกอยากอยู่กับคู่ครองนัก	1	2	3	4
7	ฉันเข้ากับคู่ครองได้ดี	1	2	3	4
8	ฉันและคู่ครองทะเลาะกันเป็นประจำ	1	2	3	4
9	ฉันและคู่ครอง <u>ไม่</u> ใกล้ชิดกัน	1	2	3	4
10	ฉันยังรู้สึกเหมือนเป็นคนแปลกหน้าเวลาอยู่กับคู่ครอง	1	2	3	4
11	คู่ครอง <u>ไม่</u> เข้าใจฉัน	1	2	3	4
12	ฉันรู้สึกได้ถึงความไม่เป็นมิตรกันระหว่างฉันและคู่ครอง	1	2	3	4
13	ฉันและคู่ครองปรองดองกัน	1	2	3	4
14	ฉันและคู่ครอง <u>ไม่</u> ค่อยลงรอยกัน	1	2	3	4
15	ฉันรู้สึกได้ถึงความรักที่ฉันและคู่ครองมีให้กัน	1	2	3	4
16	ฉันและคู่ครองอยู่กันอย่างมีความสุข	1	2	3	4
17	คู่ครองทำให้ฉันสบายใจ	1	2	3	4
18	ฉันภูมิใจในตัวคู่ครอง	1	2	3	4
19	คู่ครองทำให้ฉันสบายใจ	1	2	3	4
20	คู่ครองทะเลาะ <u>ไม่</u> ใส่ใจฉัน	1	2	3	4